

19.2.2024

Helsingin kaupunki
Kirjaamo
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Helenin lausunto valtuutettu Strandénin aloitteeseen Hanasaaren hiilivoimalan säilyttämisestä energiantuotannossa

Helen on sulkenut Hanasaaren kivihieillä toimivan yhteistuotantolaitoksen Helsingin kaupungin tahtotilan mukaisesti 1. huhtikuuta 2023. Hanasaaren kivihieivoimala oli mahdollista sulkea, koska Helen oli toteuttanut mittavan investointiohjelman Hanasaaren kivihieituotannon korvaamiseksi Helsingin lämmöntuotannossa. Fossiilisen energiatuotannon kasvaneet päästöoikeuksien, polttoaineiden ja energian hankinnan kustannukset olivat tehneet Hanasaaren kivihieituotannosta taloudellisesti kannattamatonta, joten siirtyminen uuteen puhtaampaan energiatuotantoon on myös lämmitysasiakkaiden kannalta kannattavampi vaihtoehto kuin fossiilisen kivihieituotannon jatkaminen Hanasaassa.

Hanasaaren kivihieituotannon lopettaminen tukee myös Helsingin kaupungin päästövähennystavoitteita. Hanasaaren voimalaitoksen sulkemisen myötä Helenin hiilidioksidipäästöt putoavat 40 prosenttia ja Helsingin päästöt 20 prosenttia. Vaikutukset eivät ole mitättömät valtakunnallisellakaan tasolla, sillä Hanasaari on tuottanut viime vuosina noin kaksi prosenttia koko Suomen päästöistä.

Purkutyöt ovat käynnissä

Valtuutettu Strandénin aloitteessa esitetään, että Hanasaaren hiilivoimala tulee säilyttää energiantuotannossa jatkossakin, eikä toimintoja tule ajaa alas. Hanasaaren kivihieivoimalan sulkemisen jälkeen voimalan toiminnot ajettiin alas keväällä 2023 ja Helen aloitti voimalan purkutyöt. Purkutyöt ovat jo edenneet siihen pisteeseen, että laitoksen tuotantokäyttö ei ole enää mahdollista. Helsingin kaupungin ja kaupungin museon kanssa on sovittu alueen purkamisen yksityiskohdista ja kaupungilta on saatu lupa purkamiseen. Kaupungin oma valmisteleva työ alueen jatkokäytöstä on vielä kesken. Helen jatkaa alueella energiatuotantoa rajatummalla Hanasaaren energiakorttelin alueella.

Kivihieituotannon lopettaminen Helsingissä tehdään kokonaisharkinnan perusteella

Helen käyttää kivihieitä vielä Salmisaaren yhteistuotantolaitoksessa. Kivihieiden käyttäminen energian tuotannossa on kielletty 1.5.2029 lähtien. Lisäksi Helsingin kaupunkistrategia edellyttää, että Helen valmistautuu Salmisaaren hiilivoimalan sulkemiseen ennen vuotta 2029.

Vuonna 2021 Helen teki päätöksen, että Salmisaaren kivihieivoimala suljettaisiin 1. huhtikuuta 2024. Venäjän hyökkäyssodan ja eurooppalaisen energiakriisin takia yhtiö teki päätöksen pidentää Salmisaaren kivihieivoimalan energiantuotantoa kevääseen 2025 saakka. Kivihieilaitoksen käyttöä pidennettiin, jotta yhtiö pystyy takaamaan toimitus- ja huoltovarmuuden Helsingin energiatuotannossa myös muuttuneessa toimintaympäristössä. Yhtiö rakentaa strategian mukaisesti ja määrätietoisesti fossiilisen tuotannon korvaavaa kapasiteettia, mutta komponenttien ja laitteiden toimitukseen liittyy huomattavia epävarmuuksia, joten Salmisaaren kivihieituotannon pidentäminen oli välttämätöntä.

Helen seuraa tarkasti toimintaympäristön kehitystä ja lopettaa energian tuotannon kivihieillä Salmisaassa 1.4.2025 huomioiden, että korvaava kapasiteetti on valmistunut ja poikkeustilanteita varten korvaavien polttoaineiden saatavuus on varmistettu. Kivihieiden käytön lopettaminen vähentää merkittävästi Helenin päästöjä

19.2.2024

ja mahdollistaa kaupungin asettamien päästövähennystavoitteiden saavuttamisen. Yhtiö päättää kivihiihtuotannon myös taloudellisista syistä tilanteessa, jossa vaihtoehtoinen tuotanto on myös kaukolämpöasiakkaiden kustannusten kannalta kannattavampaa kuin kivihiihtuotannon jatkaminen. Kivihiihtuotanto perustuva sähkön ja lämmön yhteistuotanto ei ole taloudellisesti kannattavaa nykyisessä toimintaympäristössä.

Kaupungin toimet ovat kriittisiä energiamurroksessa helsinkiläisten etujen varmistamiseksi

Siirtyminen pois fossiilisesta energiasta edellyttää määrätietoisia toimenpiteitä myös Helsingin kaupungilta. Uusi energiatuotanto vaatii maa-alaa maankäytöllisesti sopivilla alueilla, joilla sähkönsiirtokapasiteetti ja kaukolämpöverkosto sijaitsee. Näiden hankkeiden osalta kaupungin olisi syytä muodostaa kokonaisvaltaisempi kaavoituksen ja luvituksen toimintatapa, mikäli hankkeiden halutaan toteutuvan yhtä nopeasti kuin muualla Suomessa.

Pienydinvoima on yksi merkittävimmistä yksittäisistä ratkaisuista, jota päättäjät voivat edistää Helsingissä. Paikallisesti meidän on yhteistyössä aloitettava poliittinen ja kaavoituksellinen valmistelu, jotta pienydinvoiman rakentaminen etenee sujuvasti ja järjestelmällisesti Helsingissä. Valtakunnallisesti SMR:n mahdollistava sääntely tulisi valmistella ydinenergialain kokonaisuudistuksessa, jotta pienydinvoimalat saadaan käyttöön mahdollisimman pian teknologian kaupallistuessa. Suomessa seuraava ydinvoimalaitos tulee rakentaa Helsinkiin: kaukolämpöä tuottavan ydinvoimalan kokonaisuhyötysuhde saadaan yli 90 prosenttiin verrattuna perinteisten ydinvoimalaitosten 30 prosentin hyötysuhteeseen.

Helenin suunnittelemat vetyratkaisut Helsingissä ovat iso mahdollisuus luoda uutta hyvinvointia ja liiketoimintaa Helsinkiin. Vedyn tuotannon sijoittuminen kaukolämpöverkon yhteyteen tekee vetyratkaisuja kannattavampia, koska tuotannon hukkalämmöt voidaan hyödyntää Helsingin lämmityksessä. Vety tulisi olla yksi Helsingin elinkeinopolitiikan keihäänkärjistä, ja kaavoituksen kautta Helsingin päättäjät voivat mahdollistaa tämän uuden elinkeinon syntymistä Helsinkiin. Hiilidioksidin talteenottoratkaisut tukevat vetyratkaisuja, ja mahdollistavat negatiivisten päästöjen synnyttämisen Helsingin kaupungin alueella.

Sähkönsiirtoverkon kehittäminen sähköistyvässä Helsingissä on avainasemassa, ja Helsingin päättäjien rooli on merkittävä siirtoverkon tarvitsemien maankäytöllisten tarpeiden saavuttamiseksi. Helsinki on viime vuosiin asti ollut sähkön siirron näkökulmasta omavarainen. Tämä kehitys on isossa murroksessa, ja Helsingistä tulee sähkön tuojia. Suomen kantaverkko rajoittaa Helsingin sähköistymistä sekä Helenin suunnitteleminen investointien toteuttamista. Kaupungin kannattaa edistää määrätietoisesti kantaverkon laajentamista Helsingin alueelle.

Yksittäisenä toimenpiteenä energiansäästön osalta kaupungin olisi hyvä muodostaa suunnitelma omien tai omistamiensa yhtiöiden kiinteistöjen epäoptimaalisesti toimivien lämmönjakokeskusten uusimiseksi sekä tarvittavien säätötoimenpiteiden toteuttamiseksi. Näin kaupunki voisi alentaa lämmityskulujaan ja ilmastopäästöjään sekä osallistua aktiivisesti lämmityksen kysyntäjoukkoon.

Rakentamisen sääntely Helsingissä on muutettava teknologianeutraaliksi

Kaukolämpö on helsinkiläisten yleisin lämmitysjärjestelmä. Puhdistunutta kaukolämpötuotantoa tulee jatkossa säännellä kaupungin rakennusten sääntelyssä tasavertaisesti kiinteistökohtaisten maalämpöratkaisuiden kanssa. Tällä hetkellä Helsingin kaupungin sääntely ohjaa vahvasti kiinteistökohtaisiin maalämpöratkaisuihin. Tähän sääntelyyn Helen toivoo Helsingin päättäjiltä määrätietoisia toimia sääntelyn muuttamiseksi tasavertaiseksi. Merkittävimmät epäoptimaaliset Helsingin sääntelytoimet ovat

19.2.2024

- Vanhentuneisiin kaukolämmön päästölukuihin pohjautuva Helsingin kaupungin *rakennusten hiilijalanjälkihjaus uudisrakentamisessa* käytännössä tekee epätodennäköiseksi kaupungin itsensä omistaman kaukolämmön valitsemisen energiaratkaisuksi uudisrakentamiskohteissa. Vanhentuneet päästötiedot tulisi korjata mahdollisimman nopeasti kaupungin sääntelyssä.
- Helsingin kaupungin teknologiavalinnan sisältävä linjaus siitä, että kaupungin toimitilojen ja palvelurakennusten päälämmitysjärjestelmäksi valitaan lämpöpumppujärjestelmä ei myöskään ole teknologianeutraali. Helen esittää teknologioiden neutraliteettia kaupungin lämmitystapavalinnoissa.
- Helsingin kansallisia raja-arvoa tiukemmat arvot uusien rakennusten energiatehokkuudelle ohjaavat asiakkaita pois kaukolämmöstä. Kaupunki voisi halutessaan käyttää kansallisia E-luvun raja-arvoa (ei siis tiukempia), jolloin E-lukulaskennan kaukolämpöön liittyvä rakenteellinen ongelma ei vahvistuisi Helsingin kaupungin alueella.
- Helsingin kaupungin taloyhtiöiden energianeuvonnan fokus näyttää painottuvan energiatehokkuustoimenpiteiden sijaan maalämpöremonttien konsultointiin. Energianeuvonnan fokusta tulisi laajentaa maalämpöselvityksistä kattamaan myös kaukolämpöön pohjautuvaan energianeuvontaan.

Helen uskoo, että hyvällä yhteistyöllä Helsingin kaupungin kanssa pystymme luomaan helsinkiläisille parhaan, kohtuuhintaisen ja vähäpäästöisen energiajärjestelmän, kun määrätietoisesti tartumme olemassa oleviin ongelma-kohtiin.

Helen Oy

Timo Aaltonen, johtaja, Lämpö ja jäähdytys
Maiju Westergren, johtaja, Vastuullisuus ja yhteiskuntasuhteet